

Pri učení je dôležitá práca s atlasom !

Bratislavský kraj

- Najmenší
- 8 okresov- (Bratislava I –V, Malacky, Pezinok, Senec)
- Regióny: **Záhorie, Bratislava a okolie, Malokarpatský región**

Poloha: JZ Slovenska, S a V – Trnavský kraj, J – Maďarsko , JZ,Z – Rakúsko

Reliéf: **Malé Karpaty**(jadrové pohorie – žuly, kryštálické bridlice, na nich uložené vápence, dolomity)

Devínska brána- (Dunaj sa prerezal cez Malé Karpaty)

Záhorská nížina (Borská nížina – viate piesky-duny)

Podunajská nížina (Podunajská rovina – spráše- sprášové tabule)

Podnebie: teplá klimatická oblasť, mierne teplá klimatická oblasť – Malé Karpaty

Vodstvo: povodie Moravy(Rudava, Malina), povodie Dunaja, povodie Váhu(Malý Dunaj)
Žitný ostrov – náplavový kužeľ Dunaja,
Gabčíkovo – vodná nádrž (Dunaj)
Štrkoviská- Zlaté piesky, Slnéčné jazerá

Pôdy: Borská nížina –piesočnaté,
Podunajská rovina – čenzeme, hnedozeme,
Malé Karpaty – kambizeme, na vápencoch – rendziny
Pri vodných tokoch – Fluvizeme, čiernice

Rastlinstvo: veľká časť Podunajskej nížiny – odlesnená, zvyšky lužných lesov pri vodných tokoch,

Záhorská nížina – borovicové lesy

Malé Karpaty – dubové lesy, vyššie polohy- bukové lesy

Chránené územia: CHKO Dunajské luhy, CHKO Záhorie, CHKO Malé Karpaty, NPR Devínska Kobyla

OBYVATEĽSTVO A SÍDLA

-Najhustejšie zaľudnený kraj,

-**Proces suburbanizácie** - okolie hlavného mesta – **Stupava, Svätý Jur, Senec**

- pestrá národnostná štruktúra – (slovenská - 91,3%, maďarská – 4,6%, česká – 1,6%,

- náboženská štruktúra: 24,9% - bez vyznania(najviac zo všetkých krajov), rímskokatolícka cirkev – 61,9%

73 obcí - 7 štatút mesta

Najľudnatejšie mesto: **Bratislava**(431 061), **Pezinok**(22 068), **Malacky** (18 000), **Senec** (16 000), **Stupava, Modra, Svätý Jur**(najmenšie v kraji)

Urbanizácia – 82,1% , najvyššia zo všetkých krajov

HOSPODÁRSTVO

Poľnohospodárstvo - najúrodnejšia oblasť - obilniny, repka olejná

Živočíšna výroba – prevláda chov hydiny

Záhorie – pestovanie zeleniny(pre potreby hl. mesta)

Malokarpatský región – vinohradníctvo, lesné hospodárstvo

Priemysel: koncentrovaný v Bratislave

-chemický priemysel: **SLOVNAFT** – rafinéria
ISTROCHEM (Duslo Šaľa) - chemikálie

-strojársky priemysel: **VOLKSWAGEN** – výroba automobilov

-potravinársky priemysel: **FIGARO** (Kraft Foods Slovákia) – čokoláda, cukrovinky
RAJO – mliekareň
PALMA – rastlinné oleje a tuky

Polygrafický priemysel

Podniky: Železničná spoločnosť, T-com, Slovenské elektrárne ....)

- Bratislavský kraj je najbohatší a **ekonomicky najvýznamnejší kraj** Slovenska
- viac ako 75 percent obyvateľov Bratislavy pracuje v sektore **služieb**, zloženom hlavne z obchodu, bankovníctva, informačných technológií, telekomunikácií, turizmu
...
- **najnižšia nezamestnanosť** v rámci SR
- najvyššia priemerná mzda (cca 1220 €)

Bratislava – vzdelávacie, kultúrne, dopravné, obchodné centrum, sídlo vládnych inštitúcií

Cestovný ruch: -turistický najnavštevovanejší kraj

Kultúrno-historické pamiatky(Bratislavský hrad, historické centrum, hrad Devín, botanická, zoológická záhrada)

Kongresový CR,

Modra, Pezinok – vinohradnícke slávnosti,

športové podujatia (Čuňovo –vodné športy)

Pomocou učebnice, atlasu a internetu vypracujte pracovný list:

1. Doplň nasledujúce informácie o Bratislavskom VÚC:

Rozloha			
Počet obyvateľov:			
Hustota zaľudnenia:			
Predseda (župan):			
Vlajka:			
Počet okresov:			
ŠPZ (štátne poznávacie značky motorových vozidiel)			
Bratislava	Malacky	Pezinok	Senec

1. Do mapy zakresli:

- štátnu hranicu s Rakúskom a Maďarskom
- polohu Trnavského kraja
- pohorie Malé Karpaty
- nížiny Podunajská a Záhorská
- rieku Dunaj
- mestá Stupava a Svätý Jur

2. Zisti, čo znamenajú (kde sa nachádzajú, kde sa konajú, čo ...) nasledujúce pojmy:

- Dunajské Luhy: .....
- Pajštún: .....
- Železná studnička: .....
- VITIS: .....
- „Dni zelá“ : .....
- kompa: .....
- Danubiana: .....
- husacie hody: .....
- Slavín: .....

vyrábajú

3. Napíš, čo je na obrázku:

A

C

B

D

A - ..... C - .....

B - ..... D - .....

Trnavský kraj

- menší kraj Slovenska
- 7okresov- (Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava)

Poloha: JZ Slovenska, Bratislavský kraj, J – Maďarsko , SZ,Z – Rakúsko, Česko, V – Nitriansky kraj,
S – Trenčiansky kraj

Reliéf: **Podunajská nížina** (Podunajská rovina, Podunajská pahorkatina, Trnavská pahorkatina)- spraše
Záhorská nížina (J –Borská nížina –viate piesky, S - Chvojnická pahorkatina - spraše), okrajom
zasahuje **Dolnomoravský úval** a **Biele Karpaty** (flyšové pohorie)
Malé Karpaty , SV – výbežok **Považský Inovec** – jadrové pohoria
Najvyšší bod – **Záruby**(768m)- naj vrch Malých Karpát
Najnižší bod – výtok Malého Dunaja (110m)

Nerastné suroviny: **Záhorská nížina** – ropa, zemný plyn, lignit, piesok,rašelina
Podunajská nížina – štrky, tehliarske suroviny
Malé Karpaty – vápence, dolomity

Podnebie: teplá klimatická oblasť, mierne teplá klimatická oblasť – Malé Karpaty
Najsuchšie miesto na Slovensku(medzi Trnavou a Sládkovičovom(500 mm zrážok)

Vodstvo: **Dunaj** s Malým Dunajom ,**Váh**, **Morava**
Gabčíkovo – vodná nádrž (Dunaj)
Sĺňava, Kráľová – vodné nádrže (Váh)
- bohatstvo termálnych vôd

Pôdy: Borská nížina –piesočnaté,
Pahorkatiny – čenzozeme, hnedozeme,
Malé Karpaty, Považský Inovec, Biele Karpaty – kambizeme, na vápencoch – rendziny
Pri vodných tokoch – Fluvizeme, čiernice

Rastlinstvo: odlesnené **poľnohospodársky využívané nížiny**, zvyšky lužných lesov pri vodných tokoch,
Záhorská nížina – borovicové lesy
Malé Karpaty, Považský Inovec, Biele Karpaty – dubové lesy, vyššie polohy- bukové lesy

Chránené územia: CHKO Dunajské luhy, CHKO Záhorie, CHKO Malé Karpaty, CHKO Biele Karpaty
Jaskyňa Driny (pri Smoleniciach)

OBYVATEĽSTVO A SÍDLA

- počtom obv. najmenší kraj, hustotou **prevyšuje slovenský priemer** (3. Miesto – Brat.,Tren.,Trnav.)
- nerovnomerné zaľudnenie, najhustejšie –Podunajská nížina
- počet obyvateľov kraja **mierne stúpa**
- celkový prírastok(2, 84‰) - prirodzený prírastok(0,07‰) + prírastok sťahovaním(2,77‰)

- pestrá národnostná štruktúra – (slovenská - 73,9%, **maďarská** – 23,7%,okr. **Dunajská Streda, Galanta** česká – 0,9% - okr. Skalica – 2,6%, rómska – 0,6%)

- náboženská štruktúra: **veľký podiel veriaceho obyvateľstva** - rímskokatolícka cirkev – 78,2%, evanjelická – 4,4%

251 obcí - 16 štatút mesta

Krajské mesto: **Trnava** (67 605)- najstaršie mesto Slovenska, **Piešťany** (29 397),

Hlohovec(22 000), **Dunajská Streda** (23 000), menšie mestá – **Šamorín, Holíč**

Urbanizácia – 49,1% , nevzrastá – príčina **suburbanizácia**

HOSPODÁRSTVO

hospodarský najrozvinutejší kraj - vyvinutá infraštruktúra, priemysel, intenzívne poľnohospodárstvo

- **nosné odvetvia:** poľnohospodárstvo, výroba automobilov a elektroniky, výroba elektrickej energie

Poľnohospodárstvo – druhý **najproduktívnejší poľnohospodársky kraj** (1. Nitrianský)

Rastlinná výroba - **obilniny**-(pšenica, jačmeň, kukurica)

cukrová repa, slnečnica, repka, krmoviny

Živočíšna výroba – prevláda chov hydiny, ošípaných, hov. dobytky

Okr.Dunajská Streda, Galanta – pestovanie zeleniny

- **vinná réva, ovocie** - vinohradnícke oblasti: Malokarpatská,

Juhoslovenská,

Nitrianska

Priemysel: pestrá štruktúra

- energia – jadrová elektrárň Jaslovské Bohunice

- hydroelektrárň Gabčíkovo

-strojársky a elektrotechnický priemysel: výroba osobných automobilov **PSA Peugeot**

Trnava

elektronika **Samsung Voderady, Galanta**

-chemický a farmaceutický priemysel: výroba čistiacich prostriedkov **TATRACHEMA**

Trnava

výroba farieb **CHEMOLAK Smolenice**

výroba liekov **ZENTIVA Hlohovec**

-potravínarský priemysel: cukrovar, pečiváreň, výroba šumivého vína - **Sereď**

výroba sladu, cukrovinky Figaro -**Trnava**

výroba škrobu - **Boleráz**

Ďalšie odvetvia priemyslu

- výroba drôtov **Hlohovec a Sládkovičovo**
- výroba obalov a etikiet **Skalica**
- výroba ložísk **Skalica**
- výroba drevených dýh a nábytku **Trnava**

TRNAVA - najstaršie mesto Slovenska (slobodné kráľovské mesto od roku 1238)

- univerzitná tradícia (dnes Trnavská univerzita, Univerzita sv. Cyrila a sv. Metoda, STU – Materiálovotechnologická fakulta)
- „malý Rím“ – množstvo kostolov, sídlo arcidiecézy - MPR Trnava

Doprava: -hlavné železničné trate – Česko, Maďarsko, Rakúsko (železničné križovatky-Trnava,

Leopoldov, Kúty)

- diaľnice (D1 - Bratislava, Považie D2 – BA, Praha, R1 – Trnava, Nitra)
- 9 hraničných priechodov – významná medzinárodná doprava (Hraničný priechod - Moravský Svätý Ján – Hohenau)
- Letisko - Piešťany

Cestovný ruch: - vodné plochy (Sĺňava, Kráľová nad Váhom, Buková)

- kúpele- **Piešťany, Smrdáky**
- termálne kúpaliska – **Veľký Meder, Dunajská Streda, Gabčíkovo**
- prírodné krásy – Malé Karpaty - jaskyňa Driny
- pútnické stredisko – **Šaštín**
- kultúrne pamiatky- Smolenický zámok, kaštieľ Dolná Krúpa, Skalica –

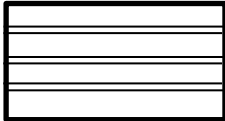
trojuholníkové

námestie, Skalický trdelník

Malokarpatská vínná cesta - Smolenice, Horné a Dolné Orešany, Trnava

Pracovný list: pomôž si učebnicou, atlasom a internetom

Doplň nasledujúce informácie o Trnavskom VÚC:

Rozloha						
Počet obyvateľov:						
Hustota zaľudnenia:						
Predseda (župan):						
Vlajka:						
Počet okresov:						
ŠPZ (štátne poznávacie značky motorových vozidiel)						
Trnava	Piešťany	Hlohovec	Galanta	Dunajská Streda	Senica	Skalica

4. Do mapy zakresli:

- štátnu hranicu s Rakúskom, Českom a Maďarskom
- polohu Bratislavského, Nitrianskeho a Trenčianskeho kraja
- pohorie Malé Karpaty
- nížiny Podunajská a Záhorská
- rieku Dunaj, Morava a Váh
- mestá Holíč, Leopoldov, Sered'

5. Zisti, čo znamenajú (kde sa nachádzajú, kde sa konajú, čo vyrábajú ...) nasledujúce pojmy:

- Johns Manville: .....
- Koriátka: .....

- Baťov kanál: .....
- Dunaszerdahely: .....
- Lodenica: .....

6. Napíš, kde pôsobili tieto osobnosti:

- Ludwig van Beethoven: .....
- Jozef Miloslav Hurban: .....
- Ján Hollý: .....
- Mikuláš Schneider: .....

7. Napíš, čo je na obrázku:

A

C

B

D

A - ..... C - .....

B - ..... D - .....